Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
L-serie

2026/1007

8.5.2026

AANBEVELING (EU) 2026/1007 VAN DE COMMISSIE

van 30 april 2026

inzake het ondersteunen van de ontwikkeling van energiegemeenschappen en het optimaal benutten van het potentieel van zelfconsumptie

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 292,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Deze aanbeveling heeft betrekking op zelfverbruikers van hernieuwbare energie zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 14, van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad ([1]) en actieve afnemers zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 8, van Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad ([2]) die zich bezighouden met het zelf opwekken van hernieuwbare energie voor eigen gebruik ("zelfconsumptie"), onder meer door energiedelen zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 10 bis, van Richtlijn (EU) 2019/944. Deze aanbeveling heeft ook betrekking op hernieuwbare-energiegemeenschappen zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 16, van Richtlijn (EU) 2018/2001 en energiegemeenschappen van burgers zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 11, van Richtlijn (EU) 2019/944 die zich bezighouden met de zelfproductie van hernieuwbare energie en andere soorten energiegerelateerde diensten.

(2) Op grond van artikel 15 bis van Richtlijn (EU) 2019/944 moeten de lidstaten een recht op energiedelen vaststellen dat er onder meer voor zorgt dat "alle huishoudens, kleine en middelgrote ondernemingen, overheidsinstanties en, indien een lidstaat daartoe heeft besloten, andere categorieën eindafnemers, het recht hebben om als actieve afnemers deel te nemen aan energiedelen". Een consequente toepassing van dit recht is cruciaal om nieuwe bedrijfsmodellen te ontsluiten, lokale investeringen te stimuleren en de flexibiliteit van het systeem te vergroten.

(3) In het REPowerEU-plan ([3]) wordt gewezen op het potentieel van energiegemeenschappen en zelfconsumptie om de volatiele en hoge energieprijzen aan te pakken en worden de lidstaten opgeroepen de omzetting van het pakket "Schone energie voor alle Europeanen" te versnellen. In de EU-strategie voor zonne-energie ([4]) wordt uitdrukkelijk erkend dat energiegemeenschappen en zelfconsumptie een groot potentieel hebben om de uitrol van zonne-energie te versnellen. Ook werd een gezamenlijke politieke ambitie geformuleerd om in elke gemeente met meer dan 10 000 inwoners in de periode tot 2025 ten minste één hernieuwbare-energiegemeenschap op te richten. In Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad ([5]) (richtlijn energie-efficiëntie) wordt van lokale overheden met een bevolking van meer dan 45 000 inwoners verlangd dat zij de rol van energiegemeenschappen in lokale verwarmings- en koelingsplannen beoordelen.

([1]) Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (herschikking) (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

([2]) Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (PB L 158 van 14.6.2019, blz. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

([3]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: REPowerEU-plan, COM(2022) 230 final.

([4]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: EU-strategie voor zonne-energie, COM(2022)221 final.

([5]) Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (PB L 231 van 20.9.2023, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

(4) In het EU-kader ligt de nadruk op billijkheid en inclusiviteit. Zowel in Verordening (EU) 2023/955 van het Europees Parlement en de Raad ([6]) als in Aanbeveling (EU) 2023/2407 van de Commissie ([7]) wordt het potentieel erkend van energiegemeenschappen en regelingen voor zelfconsumptie, zoals energiedelen, om bij te dragen tot de bescherming van kwetsbare huishoudens en huishoudens die met energiearmoede kampen. De lidstaten moeten daarom de inclusie van mensen, waaronder kwetsbare huishoudens, huishoudens die met energiearmoede kampen en huishoudens met personen met een handicap in energiegemeenschappen en hernieuwbare-energieprojecten aanmoedigen.

(5) Goed ontworpen faciliterende kaders voor energiegemeenschappen, individuele zelfconsumptie en energiedelen kunnen bijdragen tot de verwezenlijking van beginsel 20 van de Europese pijler van sociale rechten, waarin het recht van iedereen op toegang tot essentiële diensten van goede kwaliteit, waaronder energie, wordt bevestigd.

(6) Het actieplan voor betaalbare energie ([8]), dat de Commissie op 26 februari 2025 heeft gepresenteerd, bevat de doelstelling om energie betaalbaar te maken, de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen en de afhankelijkheid van de Unie van fossiele brandstoffen en energie-invoer te verminderen. Het draagt ook bij tot de doelstellingen van de Clean Industrial Deal ([9]) door lokale investeringen, het concurrentievermogen en de sociale rechtvaardigheid te versterken door middel van vereenvoudigde, voorspelbare en transparante kaders. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, heeft het energiepakket voor de burgers ([10]) tot doel de deelname van burgers en gemeenschappen aan de energietransitie verder te vergroten en hen in staat te stellen hun eigen hernieuwbare energie te produceren, op te slaan, te verbruiken, te delen of te verkopen om stabiele toegang tot betaalbare energieprijzen tot stand te brengen.

(7) Vanwege hun afhankelijkheid van de betrokkenheid en vaak vrijwillige inzet van het publiek, hebben energiegemeenschappen te maken met duidelijke beperkingen op het gebied van technische capaciteit, tijd en financiën, die van invloed zijn op zowel de projectontwikkelingscyclus als de toegang tot de energiemarkten. Het is voor energiegemeenschappen vooral een uitdaging om in de vroege stadia van de projectontwikkeling financiering aan te trekken, complexe administratieve procedures af te handelen, in technische infrastructuur te investeren of marktactiviteiten uit te voeren ([11]).

(8) Om deze beperkingen te helpen ondervangen en een gelijkmatige ontwikkeling in de hele Unie te stimuleren, moet het mogelijk worden gemaakt dat energiegemeenschappen kunnen ontstaan, zich kunnen diversifiëren en groeien, waarbij wordt gezorgd voor duidelijke en samenhangende kaders, algemeen bewustzijn en eerlijke behandeling, waarbij regelgevende en administratieve belemmeringen op alle relevante energiemarkten en in alle relevante energiesectoren tot een minimum worden beperkt en waarbij richtsnoeren worden geboden voor technische en financiële aspecten en de toegang tot financiering wordt vergemakkelijkt. Met steun voor capaciteitsopbouw kan de professionalisering en autonomie van energiegemeenschappen verder worden versterkt, waarbij technische instrumenten voor het opzetten ervan cruciaal zijn voor de algehele invoering van energiegemeenschappen. Steun aan lokale overheden en met name secundaire structuren of federaties van energiegemeenschappen kan een doeltreffend middel zijn om hun ontwikkeling te versnellen en hun vermogen te vergroten om deel te nemen aan projecten die meer middelen vergen en sociaal en technologisch innovatief zijn.

(9) Zelfconsumptie van hernieuwbare energie stuit op specifieke belemmeringen op het gebied van financiering, vergunningverlening, nettoegang en administratieve complexiteit. Deze belemmeringen treffen huishoudens met een laag inkomen en kleinverbruikers onevenredig hard. Om inclusiviteit te waarborgen, zijn de volgende zaken van essentieel belang: vereenvoudiging; integratie van centrale contactpunten voor vergunningverlening en éénloketsystemen; gerichte financiële steun; en vormen van derdenfinanciering of collectieve financiering zoals leasing, energieprestatiecontracten of gemeenschapsinvesteringsregelingen. Een coherente aanpak van energiegemeenschappen en energiedelen in de hele Unie zal bijdragen aan de uitwisseling van beste praktijken en de grensoverschrijdende invoering van innovatieve bedrijfsmodellen. Gemeenschappelijke beginselen voor definities, vergoedingen, netintegratie en consumentenbescherming dragen bij tot een dergelijke coherente aanpak.

([6]) Verordening (EU) 2023/955 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 tot oprichting van een sociaal klimaatfonds en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1060 (PB L 130 van 16.5.2023, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj).

([7]) Aanbeveling (EU) 2023/2407 van de Commissie van 20 oktober 2023 over energiearmoede (PB L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([8]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, de Europese Centrale Bank, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, Actieplan voor betaalbare energie — De werkelijke waarde van onze energie-unie ontsluiten om betaalbare, efficiënte en schone energie voor alle Europeanen te waarborgen, COM(2025) 79 final, Brussel, 26.2.2025.

([9]) Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's. De Clean Industrial Deal: een gezamenlijke routekaart voor concurrentievermogen en decarbonisatie, COM(2025) 85 final.

([10]) COM/2026/115 final.

([11]) Zie de aanbevelingen 9 en 10 van het burgerpanel over energie-efficiëntie, panel over energie-efficiëntie — platform voor burgerparticipatie.

(10) Een evenredige en niet-discriminerende behandeling en op maat gesneden ondersteuning bij netaansluitingsprocedures en -aanvragen vergemakkelijken de toegang tot de netten van productie-installaties voor hernieuwbare energie.

(11) Energiedelen kan, in combinatie met vraagrespons, belastingverschuiving of energieopslag, kostenbesparingen voor zowel de consument als energiesystemen opleveren. Hiervoor is toegang tot meet- en verbruiksgegevens en gegevensinteroperabiliteit vereist.

(12) Overeenkomstig de agenda van de Commissie inzake vereenvoudiging en betere regelgeving heeft deze aanbeveling tot doel de lidstaten praktische richtsnoeren te bieden om te zorgen voor een coherente, evenredige en burgervriendelijke uitvoering van de Uniewetgeving inzake energiegemeenschappen en regelingen voor zelfconsumptie, zoals energiedelen.

(13) De lidstaten moeten de administratieve procedures voor het oprichten, exploiteren en ontwikkelen van energiegemeenschappen vereenvoudigen, evenals de vereisten inzake zelfconsumptie en rapportage. Bij de uitvoering moet worden voortgebouwd op bestaande structuren en digitale instrumenten, waarbij wordt gezorgd voor coherentie, kostenefficiëntie en minimale administratieve lasten voor leveranciers, consumenten en nationale overheden.

(14) Om de lidstaten bij het uitvoeren van deze aanbeveling te ondersteunen, is de Commissie voornemens een aantal maatregelen te nemen ter bevordering van de verdere ontwikkeling en invoering van energiegemeenschappen in de Unie en ter ondersteuning van de uitvoering van de wetgeving van de Unie. Deze maatregelen zijn opgenomen in het actieplan in de bijlage bij deze aanbeveling,

HEEFT DE VOLGENDE AANBEVELING VASTGESTELD:

Het wordt aanbevolen dat de lidstaten de volgende maatregelen nemen:

1. bij het in werking doen treden van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die nodig zijn om te voldoen aan artikel 2, punt 8, van Richtlijn (EU) 2019/944, **zorgen voor samenhang tussen de begrippen "actieve afnemers" en "zelfverbruikers van hernieuwbare energie"** ([12]) wat betreft de rechten en plichten die relevant zijn voor individuele zelfconsumptie van hernieuwbare energie ([13]) en energiedelen ([14]), en door deze definities te onderscheiden van commerciële actoren, waarbij de toegankelijkheid voor alle burgers wordt gewaarborgd, waaronder huurders, bewoners van appartementsgebouwen, kwetsbare huishoudens en mensen die met energiearmoede kampen, zoals vrouwen en andere groepen die het risico lopen op discriminatie en onevenredig zwaar worden getroffen;

2. **duidelijk onderscheid maken tussen de begrippen "hernieuwbare-energiegemeenschappen"** ([15]) **en "energiegemeenschappen van burgers"** ([16]) wat betreft de lidmaatschapsstructuur, de bestuursvereisten en het doel, en de specifieke voordelen en pluspunten van bepaalde vormen van energiegemeenschappen benadrukken, teneinde de onderlinge samenhang te waarborgen en duidelijkheid te scheppen over hun doel;

3. bij het omzetten en uitvoeren van de bepalingen van artikel 15 bis van Wijzigingsrichtlijn (EU) 2024/1711 van het Europees Parlement en de Raad ([17]) een **faciliterend kader voor gezamenlijk handelende actieve afnemers** tot stand brengen, dat consistent is met de rechten van individuele zelfverbruikers van hernieuwbare energie zoals vastgelegd in artikel 21 van Richtlijn (EU) 2018/2001 en van actieve afnemers zoals vastgelegd in artikel 15 van Richtlijn (EU) 2019/944;

4. de EU-wetgeving inzake energiegemeenschappen en zelfconsumptie ([18]) volledig omzetten en faciliterende kaders invoeren die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van energiegemeenschappen **in de sectoren verwarming en koeling, elektriciteit en gebouwenrenovatie**, zodat energiegemeenschappen kunnen bijdragen aan de algemene streefcijfers van de Unie inzake de renovatie van gebouwen en op het gebied van hernieuwbare energie.

([12]) Zoals gedefinieerd in Richtlijn (EU) 2018/2001.
([13]) Overeenkomstig artikel 21 van Richtlijn (EU) 2018/2001.
([14]) Overeenkomstig artikel 15 bis van Richtlijn (EU) 2019/944.
([15]) Zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 16, van Richtlijn (EU) 2018/2001.
([16]) Zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 11, van Richtlijn (EU) 2019/944.
([17]) Richtlijn (EU) 2024/1711 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 inzake het verbeteren van de opzet van de elektriciteitsmarkt van de Unie (PB L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).
([18]) Richtlijn (EU) 2019/944, met name artikel 2, punten 8, 10 bis en 11, artikel 15 en 15 bis en artikel 16, Richtlijn (EU) 2018/2001, met name artikel 2, punt 16, artikel 21 en artikel 22.

Governance en monitoring

5. een **nationale strategie voor energiegemeenschappen en zelfconsumptie** ontwikkelen, inclusief een beoordeling van de potentiële bijdrage aan de energiedoelstellingen van de EU tegen 2030 en 2040 op basis van een beoordeling van het potentieel en de belemmeringen overeenkomstig artikel 21, punt 6, en artikel 22, punt 3, van Richtlijn (EU) 2018/2001, en verslag uitbrengen over de vooruitgang via de geïntegreerde voortgangsverslagen over de nationale energie- en klimaatplannen;

6. een bevoegde autoriteit of instantie aanwijzen **om het potentieel en de impact van de financiële, sociale en milieubaten van energiegemeenschappen en zelfconsumptie en het wegnemen van belemmeringen in verband met geografische en demografische kenmerken te beoordelen en te monitoren**, evenals bredere beleidsdoelstellingen of streefcijfers voor de ontwikkeling van energiegemeenschappen en zelfconsumptie, en dit op regelmatige tijdstippen en mogelijk in samenwerking met de Europese Commissie, onder meer op basis van gegevens die zijn verzameld bij betrokken belanghebbenden en de inventarisatie die is uitgevoerd op grond van artikel 15 ter van Richtlijn (EU) 2018/2001;

7. **uitgebreide en actuele nationale registers voor energiegemeenschappen** opzetten die kunnen worden gebruikt om de naleving, projectgegevens en organisatorische kenmerken bij te houden, zonder onevenredige vergoedingen of administratieve vereisten op te leggen met betrekking tot specifieke energieactiviteiten;

8. consumenten, waaronder energiearme huishoudens, huurders en bewoners van sociale woningen, sociale partners, maatschappelijke organisaties, bedrijven, lokale overheden, energiegemeenschappen en/of hun vertegenwoordigers betrekken bij de uitvoering van deze aanbeveling door middel van **regelmatig overleg en een gestructureerde dialoog**.

Vergunningverlening en systeemintegratie

9. **de vergunningsprocedures voor kleinschalige zonne-energie- en opslaginstallaties afschaffen**, maatregelen invoeren met betrekking tot warmtepompen, elektrische voertuigen en oplaadpunten voor elektrische voertuigen, en de bijbehorende netaansluitingen vereenvoudigen, waarbij specifieke en redelijke termijnen worden opgelegd voor het informeren van eindafnemers en energiegemeenschappen, en waarbij administratieve voorschriften en regelgevende belemmeringen ([19]) voor oplaadbare batterijen en zonnepanelen op balkons met een vermogen tot 800 W worden weggenomen;

10. zorgen voor tijdige, transparante, evenredige en eenvoudige **procedures voor netaansluiting**, overeenkomstig het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 en (EU) 2024/1788 wat betreft het versnellen van vergunningsprocedures ([20]), door toe te staan dat de financiële zekerheidsstelling wordt terugbetaald of verlaagd indien aan de criteria inzake looptijd is voldaan, door specifieke termijnen vast te stellen om energiegemeenschappen en eindafnemers te informeren over procedures, kosten en goedkeuringen, door specifieke bijstand of begeleiding te bieden bij aanvragen en door administratieve en technische voorschriften waar mogelijk te versoepelen, waarbij een niet-discriminerende en evenredige behandeling wordt toegepast overeenkomstig het toepasselijke kader van de Unie;

11. ervoor zorgen dat netbeheerders in hun netontwikkelingsplannen rekening houden met de verwachte groei en het effect van zelfconsumptie en de activiteiten van energiegemeenschappen, zodat er tijdig kan worden geïnvesteerd;

12. waar onvoldoende netcapaciteit beschikbaar is en waar dit technisch haalbaar is, **ervoor zorgen dat energiegemeenschappen en eindafnemers die deelnemen aan regelingen voor energiedelen, een flexibele netaansluitingsovereenkomst kunnen sluiten met netbeheerders** wanneer zij opslagfaciliteiten exploiteren of een hoog niveau van lokale zelfconsumptie bereiken, overeenkomstig artikel 6 bis van Richtlijn (EU) 2019/944;

13. energiegemeenschappen van burgers in staat stellen **gesloten distributienetten** te beheren, overeenkomstig artikel 16, lid 4, en artikel 38, lid 2, van Richtlijn (EU) 2019/944, en gemeenschappen voor hernieuwbare energie in staat stellen hernieuwbare **verwarmings- en koelingsnetwerken** te ontwikkelen en te exploiteren binnen hun exploitatiegebied.

([19]) Zie ook het Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 en (EU) 2024/1788 wat betreft het versnellen van de vergunningsprocedures (COM(2025) 1007 final).

([20]) COM(2025) 1007 final.

Standaardbenadering voor energiedelen

14. energiedelen mogelijk maken binnen dezelfde biedzone of een kleiner geografisch **gebied en nationale regelgevende instanties aanmoedigen om het flexibiliteitspotentieel van lokaal energiedelen te beoordelen**, rekening houdend met de netwerktopologie, en deze informatie gebruiken bij het toepassen van nettarieven die de kosten weerspiegelen;

15. **ervoor zorgen dat eindafnemers die betrokken zijn bij energiedelen en energiegemeenschappen niet worden onderworpen aan onevenredige en discriminerende procedures, voorschriften of leveranciersverplichtingen**, overeenkomstig artikelen 15 en 16 van Richtlijn (EU) 2019/944, en artikelen 21 en 22 van Richtlijn (EU) 2018/2001;

16. **de voorwaarden scheppen om de nationale regelgevende instanties te ondersteunen bij het monitoren van de afschaffing van vaste kosten van zelfstandige leveranciers die hoger zijn dan de directe kosten die** voortvloeien uit energiedelen;

17. **een bevoegde nationale instantie aanwijzen die informatie verstrekt** over energiedelen, waaronder een helpdesk, een lijst van actieve organisatoren op het gebied van energiedelen, vrijwillige modelcontracten en technische, juridische, economische en praktische informatie;

18. ervoor zorgen dat de bevoegde autoriteiten eenvoudige, transparante en digitale **registratieprocedures** voor regelingen voor energiedelen invoeren, en dat wanneer het aantal eindafnemers dat aan energiedelen deelneemt een bepaald aantal overschrijdt, dit verplicht als intern energiedelen moet worden aangemerkt om de communicatie en het registratieproces te stroomlijnen;

19. een interoperabele, veilige en gestandaardiseerde aanpak van **gegevensbeheer en -uitwisseling** vaststellen om energiedelen operationeel te maken;

20. ervoor zorgen dat relevante **meetgegevens in bijna-realtime beschikbaar worden gesteld** ([21])**, en wel binnen een termijn die ten minste even kort is als de onbalansverrekeningsperiode, zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 15, van de reglementering van de energiemarkt** ([22])**, en dat softwaretools ter beschikking worden gesteld** aan alle betrokken partijen, waaronder eindafnemers, leveranciers en, indien van toepassing, organisatoren op het gebied van energiedelen en energiegemeenschappen, onder meer ter ondersteuning van diensten voor energiedelen en flexibiliteit;

21. ervoor zorgen dat statische verdeelsleutels voor energie ([23]) periodiek kunnen worden herzien en beschikbaar worden gesteld aan eindafnemers en de **geleidelijke overgang van statische naar dynamische verdeelsleutels** vergemakkelijken om de waarde voor zowel het energiesysteem als de deelnemers aan energiedelen te optimaliseren;

22. nationale regelgevende instanties in staat stellen om **testomgevingen voor regelgeving** in te voeren om te experimenteren met toewijzing en meting via meerdere meters en locaties, toewijzingsmethoden, tariefopbouw, balanceringsverantwoordelijkheid, gegevensuitwisseling en afwikkeling, alsmede consumentenbescherming en belastingheffing.

Vergoeding om de waarde van zelfconsumptie te maximaliseren

23. de **uitrol van slimme meters** binnen een redelijke termijn versnellen en interoperabele systemen voor gegevensuitwisseling opzetten om nauwkeurige meting, facturering en optimalisering van zelfconsumptie mogelijk te maken;

([21]) Zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 26, van Richtlijn (EU) 2019/944.

([22]) Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit (PB L 158, 14.6.2019, blz. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj).

([23]) Bij het opzetten van een initiatief voor energiedelen moet er een speciale formule worden vastgesteld om te bepalen hoe de gedeelde productie wordt verrekend op de energierekeningen van de deelnemers aan het initiatief. Dit wordt de verdeelcoëfficiënt of verdeelsleutel genoemd.

24. ervoor zorgen dat overtollige elektriciteit die niet voor zelfconsumptie achter de meter wordt gebruikt of wordt gedeeld, **eerlijk kan worden vergoed op basis van marktsignalen**, waarbij de waarde ervan voor zowel de consument als het systeem tot uiting komt;

25. bij het opstellen van operationele steunregelingen voor zelf opgewekte elektriciteit die in het net wordt gevoed, overwegen om **marktpremies in te voeren die een prikkel vormen voor het optimaliseren van zelfconsumptie**, onder meer door middel van energiedelen.

Toegang tot relevante energiemarkten

26. **flexibele vergunningsregelingen** invoeren waarmee energiegemeenschappen, in samenwerking met een balanceringsverantwoordelijke, zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 14, van Verordening (EU) 2019/943, energie kunnen leveren of flexibiliteitsdiensten kunnen verlenen aan eindafnemers;

27. **de samenwerking bevorderen met leveranciers en aankoopgroeperingen**, zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 19, van Richtlijn (EU) 2019/944, met het oog op het vergemakkelijken van de handel in energie of flexibiliteit namens energiegemeenschappen of eindafnemers die stroomafnameovereenkomsten, peer-to-peer-handelsregelingen of contracten voor flexibiliteitsdiensten aangaan, waarbij ervoor wordt gezorgd dat er vrijwaringsclausules worden ingevoerd die energiegemeenschappen, actieve afnemers en zelfverbruikers van hernieuwbare energie beschermen tegen misbruik door machtigere marktdeelnemers;

28. ervoor zorgen dat de minimale omvang van de bieding, de looptijd van contracten, de modellen voor markttoegang en de **prekwalificatie-eisen voor lokale energiedienstmarkten** het mogelijk maken dat kleinere geaggregeerde activa die door energiegemeenschappen of groepen voor energiedelen worden beheerd, rechtstreeks of via een aankoopgroepering kunnen deelnemen, en testomgevingen voor regelgeving invoeren om dergelijke elementen van de opzet van de markt in een gecontroleerde omgeving te testen en aan te passen.

Toegang tot overheidsfinanciering en particuliere financiering

29. **investeringssteun verlenen** voor geïntegreerde systemen, waaronder kleinschalige installaties voor fotovoltaïsche zonne-energie, opslagfaciliteiten of verwarmings- en koelsystemen op basis van hernieuwbare energie, onder meer in het kader van renovatieprogramma's voor gebouwen die gericht zijn op kwetsbare gemeenschappen;

30. nagaan of het haalbaar is verlaagde btw-tarieven of -vrijstellingen toe te passen op specifieke zeer efficiënte, schone verwarmingssystemen en zonnepanelen, overeenkomstig de btw-richtlijn (Richtlijn 2006/112/EG ([24])), zoals gewijzigd bij Richtlijn (EU) 2022/542 van de Raad ([25]) de btw-tarieven betreft;

31. **volledig gebruikmaken van de bestaande cohesiefondsen en andere relevante EU-financiering** die beschikbaar is in het kader van de programmeringsperiode 2021-2027, alsook van andere financieringsinstrumenten, om financiële steun te verlenen aan energiegemeenschappen en regelingen voor zelfconsumptie in zowel stedelijke als plattelandsgebieden en in steenkoolregio's in transitie of in andere regio's die bijzonder zwaar worden getroffen door de transitie naar een koolstofvrije economie;

32. **vaststellen waar er sprake is van financieringstekorten** voor de verschillende levenscyclusfasen en **opzetten van specifieke financieringsprogramma's en -instrumenten voor energiegemeenschappen**, met name startkapitaal in de ontwikkelingsfase of de fase daarvoor;

33. **ervoor zorgen** dat algemene financieringsprogramma's en -instrumenten voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie vergezeld gaan van **specifieke kaders die de toegankelijkheid voor energiegemeenschappen** ([26]) vergemakkelijken, met name via federaties van energiegemeenschappen.

([24]) Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (PB L 347 van 11.12.2006, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([25]) Richtlijn (EU) 2022/542 van de Raad van 5 april 2022 tot wijziging van Richtlijnen 2006/112/EG en (EU) 2020/285 wat de btw-tarieven betreft (PB L 107 van 6.4.2022, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/542/oj).

([26]) Bv. door middel van kleinschalige financiering, bewustmaking of ondersteuning bij het indienen van aanvragen.

Ondersteuning bij bewustmaking en capaciteitsopbouw

34. de opname **bevorderen** van thema's op het gebied van gemeenschappelijke energie en energiedelen **in onderwijs en opleiding, inclusief beroepsonderwijs**, met name door samenwerking met universiteiten, beroeps- en technische instellingen en programma's voor leerlingplaatsen die worden ondersteund door Erasmus+, het pact voor vaardigheden en de grootschalige partnerschappen voor vaardigheden op het gebied van hernieuwbare energie en het Europees Sociaal Fonds Plus;

35. initiatieven en acties **ondersteunen** die gericht zijn op **jongeren en burgerparticipatie, waarbij vertegenwoordigers van plattelands- en afgelegen gemeenschappen worden betrokken**, teneinde het bewustzijn te vergroten, gedragsverandering te bevorderen en burgerparticipatie te stimuleren op het gebied van energiegemeenschappen, zelfconsumptie en energiedelen;

36. duidelijk en ruim van tevoren **communiceren** over toekomstige **wijzigingen in tariefstructuren en vergoedingsmechanismen**, vergezeld van overgangsperioden en consumentenadvies over effecten en mogelijkheden;

37. **bestaande éénloketsystemen of soortgelijke mechanismen benutten of opzetten** om energiegemeenschappen en consumenten één enkele online en, indien mogelijk, fysieke interface te bieden met uitgebreid en gebruiksvriendelijk technisch, juridisch, administratief, economisch en financieel advies, instructies, richtsnoeren en materiaal, zoals modellen, met de mogelijkheid om aanvragen in te dienen en de voortgang van vergunningen, licenties en steunregelingen te monitoren;

38. **richtsnoeren, mogelijkheden voor kennisuitwisseling, technische begeleiding en opleiding op het gebied van projectbeheer verstrekken aan lokale overheden** om hun betrokkenheid bij en steun te vergroten voor projecten op het gebied van energiedelen en energiegemeenschappen waarbij energiearme huishoudens betrokken zijn, alsook de ontwikkeling van infrastructuurintensieve projecten zoals door de gemeenschap geleide verwarming en koeling;

39. **federaties en secundaire structuren van energiegemeenschappen bevorderen en capaciteitsopbouw ondersteunen** om hen in staat te stellen energiegerelateerde diensten te verlenen en de **toegang tot financiering en technische bijstand voor lokale energiegemeenschappen te vergemakkelijken**.

Regionale en grensoverschrijdende samenwerking

40. **grensoverschrijdende deelname** aan energiegemeenschappen van burgers en aan hernieuwbare-energiegemeenschappen **mogelijk maken** en mogelijkheden onderzoeken voor grensoverschrijdende energiegemeenschappen, met name in grensregio's, en juridische of administratieve belemmeringen wegnemen die gezamenlijke investeringen, gedeeld netgebruik of grensoverschrijdend energiedelen in de weg staan;

41. **overwegen energiegemeenschappen te integreren in bestaande macroregionale strategieën en relevante actieplannen**, met steun uit de instrumenten van het cohesiebeleid en de fondsen van de Unie.

Sociale inclusiviteit

42. **de concepten "effectieve zeggenschap", "autonomie" en "sociale, economische en milieuvoordelen",** zoals vermeld in de definitie van hernieuwbare-energiegemeenschappen in artikel 2, punt 16), van Richtlijn (EU) 2018/2001 en in de definitie van energiegemeenschappen van burgers in artikel 2, punt 11), van Richtlijn (EU) 2019/944, adequaat definiëren om ervoor te zorgen dat het begrip door en voor het publiek wordt gebruikt, om de administratie bij het oprichten van een energiegemeenschap te verminderen en om het vertrouwen in het concept te vergroten;

43. modellen voor **financiering door derden en collectieve financiering voor energiedelen** bevorderen, onder meer via energiegemeenschappen, om zelfconsumptie toegankelijk te maken voor huurders, huishoudens met een laag inkomen en kwetsbare huishoudens;

44. laagdrempelige participatiemodellen bevorderen, waaronder opties zonder aanloopkosten, gerichte, technische, financiële en administratieve ondersteuning voor energiearme huishoudens, huurders en bewoners van sociale woningen, en personen met een handicap ([27]) en toegankelijke niet-digitale inschrijvings- en ondersteuningskanalen;

45. **evenredige en inclusieve selectiecriteria** opnemen die energiegemeenschappen in staat stellen om te bieden, evenals sociale subsidiabiliteits- en evaluatiecriteria voor **openbare veilingen voor hernieuwbare energie, steunregelingen en overheidsopdrachten of concessies** voor de uitrol van hernieuwbare energiebronnen;

46. de verdelingseffecten beoordelen om ervoor te zorgen dat de kosten en baten van energiegemeenschappen en regelingen voor energiedelen eerlijk worden verdeeld en consumenten die ervoor kiezen niet deel te nemen niet worden benadeeld;

47. ervoor zorgen dat voor het publiek bestemde informatie ook toegankelijk is voor personen met een handicap, overeenkomstig de toegankelijkheidseisen van bijlage I bij Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad ([28]).

Digitalisering en innovatie

48. ervoor zorgen dat energiegemeenschappen en eindafnemers **toegang hebben tot relevante gegevens over het energiesysteem en het energieverbruik** overeenkomstig de toepasselijke gegevensbeschermings- en interoperabiliteitsvereisten van de Unie, met name die welke zijn vastgesteld op grond van artikel 24 van Richtlijn (EU) 2019/944;

49. de ontwikkeling en het gebruik bevorderen van **digitale opensourceplatforms, toegankelijke** ([29]) **en passende softwaretools en gestandaardiseerde interfaces** die energiedelen, vraagprognoses en flexibiliteitsdiensten door eindafnemers en energiegemeenschappen mogelijk maken, en ondersteuning bieden bij het opzetten van een energiegemeenschap, waarbij cyberbeveiliging en gegevensbescherming worden gewaarborgd;

50. innovatiepartnerschappen en publiek-private samenwerking stimuleren waarbij **digitale, op AI gebaseerde en slimme netoplossingen** worden getest binnen energiegemeenschappen en groepen voor energiedelen in het kader van testomgevingen voor regelgeving of proefprojecten die al doende leren mogelijk maken.

Gedaan te Brussel, 30 april 2026.

Voor de Commissie
Dan JØRGENSEN
Lid van de Commissie

([27]) Overeenkomstig de toegankelijkheidseisen van bijlage I bij Richtlijn (EU) 2019/882.
([28]) Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (PB L 151 van 7.6.2019, blz. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).
([29]) Voor het publiek bestemde interfaces moeten toegankelijk zijn voor personen met een handicap overeenkomstig de toegankelijkheidseisen van bijlage I bij Richtlijn (EU) 2019/882.

BIJLAGE

Actieplan voor energiegemeenschappen

In haar mededeling over het energiepakket voor de burgers (COM(2026) 115) stelt de Commissie zich ten doel de door energiegemeenschappen geïnstalleerde capaciteit voor hernieuwbare energie te verhogen tot 90 GW. Om technische en financiële belemmeringen voor energiegemeenschappen weg te nemen en de lidstaten te ondersteunen bij de uitvoering van deze aanbeveling, heeft dit actieplan betrekking op vijf gebieden:

1. Doeltreffende faciliterende kaders
2. Toegang tot financiering
3. Bewustmaking en capaciteitsopbouw
4. Sociale inclusie en inspraak van het publiek
5. Digitale innovatie en systeemintegratie

Om de vooruitgang in het kader van dit actieplan te volgen, beste praktijken uit te wisselen en partnerschappen tussen overheidsinstanties, gemeenschappen en het bedrijfsleven te versterken, is de Commissie voornemens:

— een reeks **EU-brede indicatoren** te ontwikkelen om de ontwikkeling en de impact van energiegemeenschappen te volgen als onderdeel van de **energieadvieshub voor burgers, en**

— in 2028 samen met de lidstaten, het Europees Parlement en netwerken van belanghebbenden een **dialoog over de energiegemeenschap van burgers** te organiseren.

1. **Doeltreffende faciliterende kaders**

Om de onzekerheid op regelgevingsgebied aan te pakken die het gevolg is van onvolledige of vertraagde omzetting van EU-richtlijnen waarin hernieuwbare-energiegemeenschappen en energiegemeenschappen van burgers worden gedefinieerd, is de Commissie voornemens:

— na te gaan of de **EU-definities** verder moeten worden vereenvoudigd en op elkaar moeten worden afgestemd;

— de samenwerking voort te zetten met de EU-lidstaten, nationale energieregulators, distributiesysteembeheerders en representatieve organisaties van energiegemeenschappen over de uitvoering van de EU-wetgeving en de aanbeveling inzake energiegemeenschappen en zelfconsumptie in het kader van het jaarlijkse Energieforum voor de burger en de rondetafelconferentie over regelgeving inzake energiebeleid voor consumenten;

— **nationale belemmeringen**, goede praktijken en faciliterende kaders in het kader van de energieadvieshub voor burgers en andere initiatieven te monitoren;

— onderzoek in te stellen naar beweringen over **oneerlijke marketingpraktijken** met betrekking tot energiegemeenschappen of energiedelen.

2. **Toegang tot financiering**

Om de toegang tot betaalbare en betrouwbare financiering voor energiegemeenschappen te verbeteren, financiële tussenpersonen en beheersautoriteiten bewust te maken van de beschikbare EU-garanties en -fondsen ter ondersteuning van energiegemeenschappen, en om via de faciliteit voor energiegemeenschappen subsidies in een vroeg stadium te blijven verlenen, is de Commissie voornemens:

— financiële tussenpersonen en energiegemeenschappen bewust te maken van het gebruik van **InvestEU-garanties om betaalbare leningen te ontsluiten**, in samenwerking met het Europees Investeringsfonds, via het Green Gateway-platform (helpdeskinstrument, e-communicatie, webinar) om het gebruik ervan te maximaliseren (2026);

— via de energieadvieshub voor burgers een **financieringsinstrumentarium voor gemeenschapsenergie** te publiceren om het publiek en gemeenschappen wegwijs te maken in mogelijke financieringsmodellen en -opties en om door de gemeenschap geleide, in de markt geïntegreerde diensten voor flexibiliteit en energiedelen mogelijk te maken (2026);

— in het kader van het **netwerk van energie- en beheersautoriteiten** een werkgroep voor energiegemeenschappen op te richten, na een eerste beoordeling van de behoeften van de leden en een consensus over de oprichting ervan, om het gebruik van middelen uit het cohesiefonds te bevorderen (2026);

— na 2027 de **faciliteit voor energiegemeenschappen te herfinancieren om startkapitaal te verstrekken** aan meer dan 140 energiegemeenschappen voor het ontwikkelen van bedrijfsplannen in de fase voorafgaand aan de ontwikkeling (2027).

3. **Bewustmaking en capaciteitsopbouw**

Toegang tot kennis op energiegebied, economische en ondernemersvaardigheden, technische en juridische expertise en capaciteitsopbouw is essentieel voor de groei, schaalvergroting en professionalisering van energiegemeenschappen. Daarom is de Commissie voornemens:

— **burgers, lokale overheden en andere personen, zoals landbouwers en eigenaren van kleine bedrijven, te informeren** over hun rechten en mogelijkheden om energiegemeenschappen op te richten of te ondersteunen, via het Burgemeestersconvenant en een specifieke communicatiecampagne over consumentenrechten (2026);

— via de energieadvieshub voor burgers **technische bijstand** te **verlenen** aan energiegemeenschappen om projecten op het gebied van opslag, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie te ontwikkelen (2026);

— LIFE-CET-financiering in te zetten om energiegemeenschappen te helpen bij de groei, professionalisering en opschaling van projecten en diensten op het gebied van hernieuwbare energie, met name via intercollegiale leeractiviteiten en secundaire structuren (2026).

4. **Sociale inclusie en inspraak van het publiek**

Energiegemeenschappen kunnen bijdragen aan het mobiliseren van het publiek, waaronder en ter bescherming van kwetsbare huishoudens, en aan het terugdringen van het aantal huishoudens die met energiearmoede kampen, een probleem dat onevenredig vaak vrouwen en andere groepen treft die het risico lopen op discriminatie. Om dit potentieel te ontsluiten, is de Commissie voornemens:

— technische bijstand te bieden aan lokale overheden om **kwetsbare huishoudens en huishoudens die met energiearmoede kampen** via de advieshub energiearmoede te helpen betrekken bij energiegemeenschappen (2026);

— een “praktijkgemeenschap” op te zetten als onderdeel van het **platform voor overheidsinkopers** om criteria voor sociale inclusie bij overheidsopdrachten en concessies te bevorderen (2026);

— via de energieadvieshub voor burgers en de advieshub energiearmoede een **uitvoeringsgids over burgerparticipatie** te publiceren om beleidsmakers te ondersteunen bij het identificeren en ondersteunen van sociaal inclusieve en door burgers geleide energiegemeenschappen (2026);

— mogelijkheden voor intercollegiaal leren te ondersteunen door middel van opleidingen ter plaatse tussen steenkool-, turf- en schalieolieregio’s over **energiegemeenschappen** via het initiatief “steenkoolregio’s in transitie” en andere relevante platforms (2027);

— een **gestandaardiseerd modelcontract voor samenwerking** tussen projectontwikkelaars op het gebied van hernieuwbare energie en energiegemeenschappen te publiceren (2027).

5. **Digitale innovatie en systeemintegratie**

Door het potentieel van digitale technologieën, dataruimten, opslag, systeemintegratie en oplossingen voor slimme netten te benutten, kunnen energiegemeenschappen een integraal onderdeel van het moderne energiesysteem worden en zorgen voor lagere energierekeningen. Daarom is de Commissie voornemens:

— LIFE-CET-financiering in te zetten om steden en lokale partners zoals energiegemeenschappen te ondersteunen bij de **uitrol van slimme oplossingen** (zoals buurtbatterijen, oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, energiebeheersystemen enz.) die bijdragen aan het optimaliseren van lokaal energiedelen en het ontsluiten van flexibiliteit (2026);

— de integratie van energiegemeenschappen in de **lokale energieplanning** te bevorderen onder de ondertekenaars van het Burgemeestersconvenant en via lokale burgerdialogen over energie die in het kader van de energieadvieshub voor burgers worden georganiseerd (2026);

— financiering in het kader van Horizon Europa te verstrekken ter ondersteuning van vanuit de gemeenschap geleide **micronetten en lokale verwarmingsnetwerken op basis van hernieuwbare energie** als onderdeel van de stedenmissie (2026-2027); 12 miljoen EUR aan financiering in het kader van Horizon Europa te verstrekken ter ondersteuning van de ontwikkeling van **op AI gebaseerde prognose-algoritmen** om de waarde van energiedelen voor het systeem en gemeenschappen te optimaliseren (2026);

— te onderzoeken hoe **lokale energiemarkten op het niveau van het distributienet** op gestandaardiseerde wijze kunnen worden geïntegreerd met de groothandelsmarkt om ervoor te zorgen dat kleine, gedistribueerde energiesystemen efficiënt kunnen functioneren en schaalbare flexibiliteit mogelijk maken (2027).